

ВА 562

СТРАТЕГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА

Приета прот. № 14/26.05.2016 г.

Лектор: доц. д-р Г. Куртева

АНОТАЦИЯ

Дисциплината “Стратегическо управление на туризма” включва основните проблеми на теорията и практиката на стратегическото управление на туризма в национален и международен аспект. Учебното съдържание включва принципите, методите и техниките на приложение на стратегическото управление в сферата на туризма. Програмата е структурирана в тринадесет основни теми. Съобразно теоретико- методологическите основи на стратегическото управление и специфичните особености на туризма, като обект на управленско въздействие, са обхванати въпросите на субектите в процеса на управление, анализ на средата, формулирането и избора на мисия, цели и стратегии, както и механизмите на реализация и контрол. Разгледани структуроопределящите компоненти на туризма, институционалната му рамка и фирмено управление, екологичните, социалните и културните аспекти. и отговорности. Обхванати са и разработването на туристическа политика на национално, регионално и местно равнище, формулирането и реализацията на различните видове туристически стратегии. Общо лекциите са 30 часа, в които се включват и семинарни занятия.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

1) Придобиване на знания, свързани със:

- субектите на стратегическо управление и техните функции и правомощия;
- технологията и отделните етапи на процеса на стратегическото управление на туризма;
- структуроопределящите компоненти и взаимовръзките им с обектите на управление на туризма.

2) Придобиване на умения за:

- прилагане на техниките на стратегически анализ на национално, регионално и локално равнище на управление;
- разработване на цели, подходи и стратегии на развитие при управлението на туризма.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината принадлежи към обучението по магистърска програма Маркетинг- спец. Маркетинг и управление на туристическия бизнес, затова предполага студентите да са преминали предварително курсовете от блока базисни икономически и управленски дисциплини.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	Задочно обучение			
			л	с	у	общ
Маркетинг и управление на туристическия бизнес	Задължителна	6	30			30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

ТЕМА 1: Система на управление на туризма

Структура на управление на туризма. Субект и обект на управление на туризма. Аспекти на управление на туризма – бизнес, институционални, териториални. Видове управление на туризма – стратегическо, тактическо и оперативно. Нива на управление – национално, регионално, локално.

ТЕМА 2: Фази и функции на управление на туризма

Общи функции на управление на туризма – планиране, организиране, координиране и контрол. Функционални направления – маркетинг, производство, финанси, персонал.

ТЕМА 3: Стратегическо управление на туризма

Структура и процес на стратегическото управление. Система на стратегическото управление на туризма – субекти, обекти и етапи на процеса. Правна рамка и нормативна база на туризма. Институционални структури и субекти на управление на туризма.

ТЕМА 4: Туризмът като обект на стратегическо управление

Специфични характеристики и структуроопределящи компоненти на туризма. Туризмът като феномен, бизнес и рекреация. Туристически ресурси, туристически дейности, обекти и продукти.

ТЕМА 5: Анализ на средата на функциониране и развитие на туризма

Видове среди – външна и вътрешна; макро, мезо и микро среда. Методология на анализа – инструментариум и видове анализ. Анализ на макросредата – типология и компоненти; методът PESTE. Техники на анализа – SWOT, Ind, Benchmarking, Матрица на Бостънската консултантска група, модел на Майкъл Портър.

ТЕМА 6: Целева ориентация на стратегиите

Визия, мисия и цели на стратегическото управление на туризма. Типология на стратегиите в туризма – стратегии на развитие Матрица на Ансоф; продуктови пазарни стратегии – на лидерство в разходите, на диференциацията, на специализацията. Стратегическо и бизнес планиране в туризма.

ТЕМА 7: Реализация и контрол на стратегиите в туризма

Технология на стратегическото управление – информационно осигуряване, стратегически решения и организационни структури. Принципи, модели и схеми за реализация на стратегията – Модел 7S на Ф. Маккинзи. Мотивация, етика и бизнес култура. Мониторинг, оценка и контрол на стратегиите в туризма.

ТЕМА 8: Стратегия на устойчиво развитие на туризма

Устойчиво развитие – философия, цели и приоритети. Програма Дневен ред 21. Проблеми и подходи, индикатори и равнища на приложение. Европейски измерения на устойчивото развитие. Туризмът и устойчиво развитие. Устойчив туризъм – същност и характеристики. Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България.

ТЕМА 9: Маркетингови стратегии в туризма

Сегментиране на пазара и избор на целеви пазар. Позициониране на туристическия продукт и разработване на маркетинговия микс. Комуникационна стратегия – имидж и връзки с обществеността в туризма.

ТЕМА 10: Продуктови стратегии в туризма

Стратегия за създаване и реализация на туристическия продукт. Туристически продукт – специфични особености, свойства и жизнен цикъл. Видове туристически продукти. Супер и инфраструктура в туризма. Дестинации и туристически достъп.

ТЕМА 11: Стратегически подходи в управлението на финансите в туризма

Източници на финансиране в туризма – вътрешно и външно финансиране. Финансов план на туристическите фирми. Финансово поощряване на развитието на туризма – структурни фондове и оперативни програми. Инвестиционен процес в туризма – франчайзинг и таимшеъринг.

ТЕМА 12: Стратегическо управление на човешките ресурси в туризма

Организация на труда в туристическата фирма – организационна структура, работни процедури, организация на работните места и работното време. Цикъл на управление на човешките ресурси – планиране, подбор, разпределение, оценка и стимулиране на труда, управление на кариерата.

ТЕМА 13: Стратегии за управление на специализирани видове туризъм

Природни туристически ресурси и екологични ефекти на туризма. Стратегия на екотуризма. Антропогенни туристически ресурси и социокултурни ефекти на туризма. Стратегия на културния туризъм. Човешки и социални дейности и специализирани видове туризъм – здравен, MICE, спортен, селски.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Лекции, казуси, презентации.

КУРСОВ ПРОЕКТ

Студентите разработват курсов проект, свързан със стратегическото управление на дестинация, вид туризъм или туристическа фирма. След избор на обекти на разработка се прилага някои от методите за анализ – SWOT, PESTE, Бенчмаркинг поотделно или комбинирано. Разработват се визия и мисия и се извършва целеполагане. Прави се избор на стратегия или стратегически подход и се определят материалните, финансовите, човешките и информационните ресурси за нейната реализация. Друг вариант е да се дадат стратегически насоки за развитие на някои от функционалните направления – маркетинг, туристически продукт, финанси или човешки ресурси. Възможно е и да се приложи технологията на стратегическото или бизнес планирането. При предаването на разработката се прави POWER POINT презентация.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работата на всеки студент през семестъра се оценява с текуща оценка. Тя се формира от полагането на тест в края на семестъра и от оценката на разработения курсов проект и неговата презентация.

Освобождаване от изпита се допуска при минимум много добър на теста и отличен на курсовия проект, т.е. минимум обща средна оценка минимум 5,5. При формирането на крайната оценка за дисциплината освен резултата от семестриалния изпит се има предвид и текущата оценка.

ОСНОВНА И ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- 1. Анастасова, Л. Маркетингови изследвания в туризма, Летера, Пловдив, 2008 г.*
- 2. Владимирова, К. и др. Стратегическо управление и стратегическо планиране. УНСС., 2007*
- 3. Дракър, П. Мениджмънт: задачи, отговорности, практики. С., 2003.*
- 4. Михайлов, М. Стратегическо управление на туризма. НБУ, 2007.*
- 5. Михайлов, М. Устойчиво развитие – проблеми, практики, предизвикателства. ЦТБ, 2010.*
- 6. Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма. С., 2009.*
- 7. Тодоров, К. Стратегическо управление в малките и средните фирми – теория и практика. С., 2004.*
- 8. Aaker, D. Developing Business Strategies. M. 2007.*
- 9. Bamford, Charles E. and G. Page West. Strategic Management: Value Creation, Sustainability, and Performance. 2009.*

10. Carpenter Mason and Gerry Sanders. *Strategic Management: Concepts (2nd Edition)*. 2008.
11. Saloner Garth, Andrea Shepard, and Joel Podolny. *Strategic Management*. 2005.
12. Wheelen Thomas L. and David L. Hunger. *Strategic Management & Business Policy: Achieving Sustainability (12th Edition)*. 2009.
13. [www. leadership. com](http://www.leadership.com)
14. [www. management. Com](http://www.management.Com)

BA 562

СТРАТЕГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА

Лектор: доц. д-р Г. Куртева

ТЕМА 1: Система на управление на туризма

Структура на управление на туризма. Субект и обект на управление на туризма. Аспекти на управление на туризма – бизнес, институционални, териториални. Видове управление на туризма – стратегическо, тактическо и оперативно. Нива на управление – национално, регионално, локално.

ТЕМА 2: Фази и функции на управление на туризма

Общи функции на управление на туризма – планиране, организиране, координиране и контрол. Функционални направления – маркетинг, производство, финанси, персонал.

ТЕМА 3: Стратегическо управление на туризма

Структура и процес на стратегическото управление. Система на стратегическото управление на туризма – субекти, обекти и етапи на процеса. Правна рамка и нормативна база на туризма. Институционални структури и субекти на управление на туризма.

ТЕМА 4: Туризмът като обект на стратегическо управление

Специфични характеристики и структуроопределящи компоненти на туризма. Туризмът като феномен, бизнес и рекреация. Туристически ресурси, туристически дейности, обекти и продукти.

ТЕМА 5: Анализ на средата на функциониране и развитие на туризма

Видове среди – външна и вътрешна; макро, мезо и микро среда. Методология на анализа – инструментариум и видове анализ. Анализ на макросредата – типология и компоненти; методът PESTE. Техники на анализа – SWOT, Ind, Benchmarking, Матрица на Бостънската консултантска група, модел на Майкъл Портър.

ТЕМА 6: Целева ориентация на стратегиите

Визия, мисия и цели на стратегическото управление на туризма. Типология на стратегиите в туризма – стратегии на развитие Матрица на Ансоф; продуктови пазарни стратегии – на лидерство в разходите, на диференциацията, на специализацията. Стратегическо и бизнес планиране в туризма.

ТЕМА 7: Реализация и контрол на стратегиите в туризма

Технология на стратегическото управление – информационно осигуряване, стратегически решения и организационни структури. Принципи, модели и схеми за реализация на стратегията – Модел 7S на Ф. Маккинзи. Мотивация, етика и бизнес култура. Мониторинг, оценка и контрол на стратегиите в туризма.

ТЕМА 8: Стратегия на устойчиво развитие на туризма

Устойчиво развитие – философия, цели и приоритети. Програма Дневен ред 21. Проблеми и подходи, индикатори и равнища на приложение. Европейски измерения на устойчивото развитие. Туризм и устойчиво развитие. Устойчив туризм – същност и характеристики. Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България.

ТЕМА 9: Маркетингови стратегии в туризма

Сегментиране на пазара и избор на целеви пазар. Позициониране на туристическия продукт и разработване на маркетинговия микс. Комуникационна стратегия – имидж и връзки с обществеността в туризма.

ТЕМА 10: Продуктови стратегии в туризма

Стратегия за създаване и реализация на туристическия продукт. Туристически продукт – специфични особености, свойства и жизнен цикъл. Видове туристически продукти. Супер и инфраструктура в туризма. Дестинации и туристически достъп.

ТЕМА 11: Стратегически подходи в управлението на финансите в туризма

Източници на финансиране в туризма – вътрешно и външно финансиране. Финансов план на туристическите фирми. Финансово поощряване на развитието на туризма – структурни фондове и оперативни програми. Инвестиционен процес в туризма – франчайзинг и таимшеъринг.

ТЕМА 12: Стратегическо управление на човешките ресурси в туризма

Организация на труда в туристическата фирма – организационна структура, работни процедури, организация на работните места и работното време. Цикъл на управление на човешките ресурси – планиране, подбор, разпределение, оценка и стимулиране на труда, управление на кариерата.

ТЕМА 13: Стратегии за управление на специализирани видове туризъм

Природни туристически ресурси и екологични ефекти на туризма. Стратегия на екотуризма. Антропогенни туристически ресурси и социокултурни ефекти на туризма. Стратегия на културния туризъм. Човешки и социални дейности и специализирани видове туризъм – здравен, MICE, спортен, селски.

ОСНОВНА И ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Анастасова, Л. *Маркетингови изследвания в туризма, Летера, Пловдив, 2008 г.*
2. Владимирова, К. и др. *Стратегическо управление и стратегическо планиране. УНСС., 2007*
3. Дракър, П. *Мениджмънт: задачи, отговорности, практики. С., 2003.*
4. Михайлов, М. *Стратегическо управление на туризма. НБУ, 2007.*
5. Михайлов, М. *Устойчиво развитие – проблеми, практики, предизвикателства. ЦТБ, 2010.*
6. *Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма. С., 2009.*
7. Тодоров, К. *Стратегическо управление в малките и средните фирми – теория и практика. С., 2004.*
8. Aaker, D. *Developing Business Strategies. M. 2007.*
9. Bamford, Charles E. and G. Page West. *Strategic Management: Value Creation, Sustainability, and Performance. 2009.*
10. Carpenter Mason and Gerry Sanders. *Strategic Management: Concepts (2nd Edition). 2008.*
11. Saloner Garth, Andrea Shepard, and Joel Podolny. *Strategic Management. 2005.*
12. Wheelen Thomas L. and David L. Hunger. *Strategic Management & Business Policy: Achieving Sustainability (12th Edition). 2009.*
13. [www. leadership. com](http://www.leadership.com)
14. [www. management. Com](http://www.management.Com)